

Hedmark Sau og Geit

Ledersamling

Tid: 04.11.2023

Sted: Granlund, Rena

Til stede, Ståle Støen/Folldal, Inger Johanne Eggen/Tynset, Runar Myrvold/Rendalen, Hans Petter Nyhuus/Trysil, Jorunn Egner/Stange/Romedal, Øystein Knutsen/Løten/Vang, Knut Løvlien/Åmot, Mette Semmingsen, Erling Birger Semmingsen, Jon Gunnar Karterud, Thea Mostue, Per Joar Os Nesthun, Marthe Lang Ree, Agnete Fauskrud

Per Joar ønsket velkommen til ledersamling på Granlund på Rena, hvor vi har samlet representanter fra 8 av 21 lokallag. Folldal, Tynset, Rendalen, Trysil, Stange/Romedal, Løten/Vang, Åmot og Ringsaker. Ellers hadde vi også med oss representant fra NSG sentralt, Marthe Lang Ree, og ble totalt 14 deltakere på ledersamling. Marthe har også en oppgave i markedsrådet i NSG.

-Innlegg fra Totalmarked Nortura, med Ole Nikolai Skulberg som oppdaterte oss på dagens status i småfenæringa. Han forteller om at det per nå ikke ser ut til å være noe kritisk for salg av småfekjøtt, mot for storfe. Det beskrives fra Totalmarked Nortura om positivt med litt underdekning.

Marthe v/ NSG kommenterer at underdekning sees på som ugunstig og at vi bør ligge litt over, for å alltid kunne tilby norsk kjøtt i butikk. Og det oppleves jo også av forbruker til stadighet å ikke finne lam/får i butikk, både i og utenfor sesong.

Salget har gått noe ned i takt med at pandemien har roet seg, folk reiser mer, i tillegg til redusert kjøpekraft og folk har redusert inntak med rødt kjøtt. Det er det også solgt mindre hele slakt enn tidligere. Pga stort lager på stofe og svin, har dette gjort at Nortura i større grad har måtte skjært ned skrotter og fryst ned selv.

Det har kommet inn noe mindre mengde lam til slakt enn antatt, og det stilles spørsmål fra Totalmarked Nortura om det kan være at fler i småfenæringa holder igjen også lammeslakt til etter telledato.

Tillitsvalgte kjenner seg ikke igjen i påstanden, og vet ikke om slike tilfeller.

-Marthe Lang Ree gir oss oppdatering på NSG's sitt organisasjonsarbeid, og hva som står i fokus. Det er blant annet høyt fokus på verving, og det er satt et mål om å verve 1000 medlemmer i 2023, og her kreves det innsats fra «alle mann» for å nå målet. Her ønskes det eventuelle innspill til hvordan NSG kan gjøre seg enda mer attraktive som organisasjon.

Det har også blitt ansatt ei ny beite og utmarksrådgiver, Eira Næsje som i sammen med Per Fosheim

skal bistå ved spørsmål og problemstillinger gjeldene beite og utmark. Det oppleves mye henvendelser fra medlemsmassen rundt akkurat dette.

Ellers er det utarbeidet prioriteringsliste i NSG sentralt, hvor det å sikre bondens økonomi er pri 1, etterfulgt av å jobbe med fagområdene, beite, avl og gjeterhund, deretter styrke organisasjonen og posisjon.

NSG er på utkikk etter ny tomt i Hamar området for ny seminastasjon. Leieavtalen på Hjerrestad er sagt opp og, fra sesong 2024 vil forhåpentligvis ny seminastasjon være oppe og i drift. Tomta skal være eid av NSG, og det vil være en bedre økonomisk løsning enn nåværende.

Div innspill og kommentarer fra ledersamlingen.

-Det oppleves at skoler bruker kilder og hefter som er utarbeidet av NOAH i opplæring. Det å informere barn og unge med riktige kilder, og ren fakta om hvordan husdyrproduksjoner drives, vil være desto mer viktig i tiden fremover. Det er ønskelig at det skal gås hardere ut mot dyrevernalliansen som til stadighet fremstiller norsk landbruk som noe det langt fra er.

-På ledersamlingen gis det uttrykk for at flertallet er enige om at sauekontrollen burde være et krav for å motta produksjonstilskudd. Alle husdyrproduksjoner har krav om dyreholdjournal for sporbarhet, dyretall, osv. Sauekontrollen gir et godt overblikk på hvordan resultater man har i egen drift, også sammenlignet med lands gjennomsnittet. Man kan enkelt sette seg mål og jobbe mot forbedret produksjonsresultater. Kostnaden er lav, og mulighetene er mange.

-Det tvinges frem at det må utarbeides reguleringsalternativer i småfæringa for å sikre økonomien mer langsiktig. Det er bekymring for om dette vil bli kroken på døra for de som driver produksjon i ulvesona, at de skal pålegges enda mer regulering i et allerede nesten «utryddet» området. Her må det sikres at dette er områder som ikke vil bli berørt av en mulig reguleringsløsning.

-FKT midler til hjemme beiting er hverken indeksregulert eller tatt høyde for at utmarksbeitetilskuddet er økt. «Sats for avtalt hjemmebeite er kr 8 per dyr og dag, inkludert utmarksbeitetilskudd». For å stimulere til fortsatt drift hvor hjemmebeite er blitt nødvendig som et forebyggende tiltak mot fredet rovvilt, må dette være i fokus for å økes omgående.

-Det blir spørsmål ang NSG sine tanker rundt avkortning eller trekk på grunn av «ikke sannsynliggjort at det er tapt til fredet rovvilt». Det oppleves som trasig når man ikke finner dokumenterte skader forårsaket av rovvilt. Tapene er store, til tross for at det blir utført ekstra tilsyn, 3 årig radiobjelleprosjekt uten hell, og det blir utført tidlig sankning (20/08-01/09).

-Det er skepsis til at sæden som er tappet tidlig og sent kan være av noe dårligere kvalitet, og gi dårligere tilslag. Det er også ønskelig at det skal være mulig å få tak i fersk sæd.

-HSG har hatt det oppe til dialog om det skulle kjøres et prosjekt for å fange opp hva småfe på utmarksbeite dør av, for utenom tap til rovvilt. Foreløpig oppleves det at radiobjellene, og muligheten for å spore opp individene er for dårlig. I hvert fall i områder med dårlig dekning. Til et sånt prosjekt kan det være mulig å få midler fra Statsforvalter i Innlandet.

-Fortelles om at i enkelte hytteområder hvor det ikke er lov å gjerde inn hyttene at de som eier fritidseiendom kan kjøpe seg inn i et «nofence lag». Ved å betale en viss sum, vil arealet rundt hyttene dems bli lagt inn i nofence systemet.

-Det er også en gjengs oppfatning at Hedmark må «tåle»/håndtere rovdyr, enda vi er i beiteprioritert området.

-Det oppleves at kommunene tar mye av det økonomiske rundt etablering og tilrettelegging av skadefellingslag, sånn det er nå. Dette må inn i statsbudsjettet. Det ble satt av en sum på 10 mill som var ment som en engangssum, som i år igjen er foreslått i statsbudsjettet. Dette er svært positivt om det fortsetter.

-Forslag på at noen fra NSG stiller som representant inn i Bonde og Småbrukerlaget, for å kunne benytte seg av de kanalene som er til å få frem budskap.

-Tilbakemelding på at det er ønskelig at Staur tur i HSG planlegges noe bedre neste år. Ble kort varsel.

Ellers var det gjennomgang i alle lokallag som var representert i ledersamling. Det er stort sett de samme utfordringene i lokallagene, med noe lavt engasjement fra medlemmer. Det virker også som at det er potensiale for å få økt medlemsmassene rundt om i lokallagene. Mye små lokallag, hvor det oppleves vanskelig å arrangere noe for medlemmene. (medlemstall på rundt 10 stk i enkelte lag). Her bør det i større grad kunne blitt samarbeidet med «nabo» lag for å få et bredere spekter å spille på.

Det stilles også spørsmål til ledersamlingen om det er ønskelig med Teams arrangement, eller om det er ønske om fysisk møte. Her var det helt klart fysisk som var å foretrekke.